

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง หนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานคร: การวิเคราะห์เนื้อหาและการสำรวจความคิดเห็นของครูในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยเปรียบเทียบการเสนอเนื้อหาในด้านนี้ของหนังสือพิมพ์รายวัน ประเภทคุณภาพ ประเภทปริมาณ และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งปริมาณ รวมทั้งศึกษาแนวโน้มของการเสนอเนื้อหาดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้ยังได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและการนำเนื้อหาเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครจากหนังสือพิมพ์รายวันไปใช้ในการเรียนการสอน อีกด้วย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน ไทยรัฐ เคลื่อนิวส์ แนวหน้า และบ้านเมือง ที่พิมพ์จำหน่ายระหว่างปี พ.ศ. 2531-2533 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างฉบับที่ศึกษาแบบหมุนเวียน ได้จำนวนฉบับทั้งหมด 216 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 140 คน จาก 8 โรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร

ประเภทเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครที่หนังสือพิมพ์

รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับนำเสนอ พบว่า ปริมาณความถี่ในการนำเสนอเรียงตามลำดับมากน้อยได้ดังนี้ 1. การคมนาคมขนส่ง 2. ชุมชนแออัด 3. มลพิษทางอากาศและเสียง 4. มุสลอย 5. น้ำท่วมและระบบระบายน้ำ 6. การประปา 7. มลพิษทางน้ำ 8. พื้นที่เขียวขจี และ 9. แผ่นดินทรุด และพบว่าในบรรดาหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ หนังสือพิมพ์เคลินิวส์ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มีความถี่ในการเสนอเสนอเนื้อหาข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สยามรัฐ มติชน ไทยรัฐ บ้านเมืองและแนวหน้าตามลำดับ

ในการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ พบว่า ลักษณะการนำเสนอที่พบมากที่สุด คือ การนำเสนอในรูปของข่าว รองลงมาได้แก่ บทความ ภาพประกอบคำบรรยาย จดหมายจากผู้อ่าน การ์ตูน บทบรรณาธิการ และสารคดีตามลำดับ

สำหรับความถี่ในการเสนอเนื้อหาข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2533 พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร มากที่สุด คือ 128 ชิ้น ในปี พ.ศ. 2533 รองลงมาได้แก่ ปี พ.ศ. 2531 มี 94 ชิ้น และ พ.ศ. 2532 มี 92 ชิ้น

จากการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันที่ให้เนื้อที่ในการเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครสูงที่สุด ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (ร้อยละ 1.15) รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์แนวหน้า (ร้อยละ 0.97) หนังสือพิมพ์เคลินิวส์ (ร้อยละ 0.72) หนังสือพิมพ์บ้านเมือง (ร้อยละ 0.70) หนังสือพิมพ์มติชน (ร้อยละ 0.64) และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ร้อยละ 0.62) ตามลำดับ

เนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครแยกตามหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละชื่อฉบับพบว่าเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับเสนอเนื้อหาเรื่อง

การคมนาคมขนส่งมากที่สุด (ร้อยละ 48.09) และเนื้อหาที่ทุกข้อฉบับเสนอน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องแผ่นดินทรุด (ร้อยละ 0.32)

สำหรับเนื้อหาที่ในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครในช่วงแต่ละปี จากการสุ่มฉบับศึกษา พบว่า ในปีพ.ศ.2532 และพ.ศ.2533 มีเนื้อหาในการเสนอมากกว่าปี พ.ศ.2531 โดยปริมาณเนื้อหาในปี พ.ศ.2532 และ พ.ศ.2533 ใกล้เคียงกันคือ 3,911.60 ตารางนิ้ว (ร้อยละ 37.28) และ 3,910.20 ตารางนิ้ว (ร้อยละ 37.26) ส่วนในปี พ.ศ. 2531 มีเนื้อหาในการนำเสนอ 2,672 ตารางนิ้ว (ร้อยละ 24.56)

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นและการนำเนื้อหาทางสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครจากหนังสือพิมพ์รายวันไปใช้ในการเรียนการสอนของครู

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 84.3 ช่วงอายุที่พบมากที่สุด คือ ช่วง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.6 ทางด้านวุฒิทางการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 82.1 และในส่วนที่เป็นวิชาที่สอน พบว่า เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.1

พฤติกรรมการอ่านและความสนใจหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ในเรื่องพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์และความสนใจหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของครู พบว่า ครูมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทุกวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.3 ส่วนการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในแต่ละครั้งของครู พบว่า ครูอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในแต่ละครั้งจะอ่าน 2 ฉบับมากที่สุด (ร้อยละ 42.9) รองลงมาได้แก่ อ่านครั้งละ 1 ฉบับ (ร้อยละ 40.7) อ่านครั้งละ 3 ฉบับ (ร้อยละ 10.7) และ อ่านครั้งละมากกว่า 3 ฉบับ (ร้อยละ 10.7)

สำหรับอันดับเหตุผลในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของครู พบว่า เหตุผลเพื่อการติดตามข่าวสารรอบด้านมากเป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 เพื่อหาความรู้ ประกอบการสอน อันดับที่ 3 เพื่อนำมาเป็นหัวข้อสนทนา อันดับที่ 4 เพื่อทราบความคิด เห็นของหนังสือพิมพ์ อันดับที่ 5 เพื่อความบันเทิง และอันดับที่ 6 เพื่อฆ่าเวลา

หนังสือพิมพ์รายวันที่ครูนิยมอ่านเรียงตามอันดับความนิยม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 หนังสือพิมพ์มติชน อันดับที่ 3 หนังสือพิมพ์เคลินิวส์ อันดับที่ 4 หนังสือพิมพ์สยามรัฐ อันดับที่ 5 หนังสือพิมพ์บ้านเมือง อันดับที่ 6 หนังสือพิมพ์แนวหน้า ส่วนรูปแบบเนื้อหาที่ครูนิยมอ่าน ได้แก่ การเสนอเนื้อหาในรูปแบบของ ข่าวเป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 รูปแบบสารคดี อันดับที่ 3 บทความ อันดับที่ 4 ภาพประกอบคำบรรยาย อันดับที่ 5 บทบรรณาธิการ อันดับที่ 6 การ์ตูน และอันดับที่ 7 คอลัมน์ขบขัน สำหรับเนื้อหาที่ครูนิยมอ่าน พบว่า เนื้อหาประเภทการเมือง เป็นอันดับ ที่ 1 อันดับที่ 2 ปัญหาสังคม อันดับที่ 3 การศึกษา อันดับที่ 4 เศรษฐกิจ อันดับที่ 5 วิทยาศาสตร์ อันดับที่ 6 สิ่งแวดล้อม อันดับที่ 7 ศิลปะ อันดับที่ 8 บันเทิง อันดับ ที่ 9 อาชญากรรมและอันดับที่ 10 กีฬา

สำหรับพฤติกรรมภายหลังจากการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า ครูจะ นำเรื่องจากหนังสือพิมพ์รายวันไปสนทนากันในหมู่เพื่อนฝูงมากที่สุด (ร้อยละ 82.1) รองลง มาได้แก่ การนำไปให้นักเรียนดู (ร้อยละ 57.9) ตักเก็บไว้ (ร้อยละ 42.9) และไม่เคย บันทึกลงหรือตักเก็บไว้ (ร้อยละ 11.4)

ความบ่อยครั้งในการนำเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวันมาใช้ประกอบการเรียน การสอน ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยนำเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวันมาใช้ประกอบ การเรียนการสอนเป็นบางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 51.4) รองลงมาได้แก่ การนำเนื้อหาจาก หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมาใช้ประกอบการเรียนการสอนหลายครั้ง (ร้อยละ 22.1) การ นำมาใช้บ่อยมาก (ร้อยละ 13.6) และไม่เคยนำมาใช้ (ร้อยละ 12.9)

การมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นคว้าจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า ครูส่วนใหญ่จะมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นคว้าจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยเป็นบางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 52.1) รองลงมาได้แก่ การมอบหมายงานให้นักเรียนเป็นจำนวนหลายครั้ง (ร้อยละ 24.3) ไม่เคยมอบหมายงาน (ร้อยละ 12.9) และเคยมอบหมายงานบ่อยมาก (ร้อยละ 10.7)

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชน กรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและการนำเนื้อหาไปใช้ในการเรียนการสอน

จากแบบสอบถามพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันมีบทบาทในการเสนอเนื้อหาเรื่องค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานคร ปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 35.71) รองลงมาได้แก่ คิดว่ามีบทบาทมาก (ร้อยละ 26.4) มีบทบาทค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 17.4) มีบทบาทค่อนข้างมาก (ร้อยละ 15.7) และมีบทบาทน้อยมาก (ร้อยละ 5)

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับที่มีบทบาทมากที่สุดในการเสนอเนื้อหาสิ่งค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครู พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับที่มีบทบาทมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ คือ อันดับที่ 1 หนังสือพิมพ์มติชน อันดับที่ 2 หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อันดับที่ 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อันดับที่ 4 ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ อันดับที่ 5 หนังสือพิมพ์บ้านเมือง และอันดับที่ 6 หนังสือพิมพ์แนวหน้า

หนังสือพิมพ์รายวันเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครในเรื่องใดมากที่สุดตามความคิดเห็นของครู พบว่าหนังสือพิมพ์รายวันเสนอเนื้อหาข่าวสารในเรื่องการคมนาคมขนส่งมากเป็นอันดับที่ 1 ส่วนอันดับที่ 2 ได้แก่ เรื่องมลพิษทางอากาศและเสียง อันดับที่ 3 ได้แก่ เรื่องมรดกฟอย อันดับที่ 4 ได้แก่ มลพิษทางน้ำ อันดับที่ 5

ได้แก่ ชุมชนแออัด อันดับที่ 6 ได้แก่ น้ำท่วมและระบบระบายน้ำ อันดับที่ 7 ได้แก่ การประปา อันดับที่ 8 ได้แก่ พื้นที่เขียวขจี และอันดับที่ 9 ได้แก่ แผ่นดินทรุด

ความต้องการของครูในเรื่องรูปแบบการเสนอเนื้อหาทางค่านสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยเรียงตามอันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 ชาว อันดับที่ 2 ได้แก่ ภาพประกอบคำบรรยาย และอันดับที่ 3 ได้แก่ บทความ อันดับที่ 4 ได้แก่ สารคดี และอันดับที่ 5 ได้แก่ การ์ตูน

ในเรื่องความคิดเห็นต่อการเสนอเนื้อหาทางค่านสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานคร ของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่เข้าใจง่ายมากที่สุด (ร้อยละ 70) รองลงมาได้แก่ เนื้อหายากแก่การเข้าใจ (ร้อยละ 21.4)

การนำเนื้อหาในเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครมาใช้เป็นหัวข้อ สันทนาการว่าครูส่วนใหญ่ให้นำเนื้อหามาใช้เป็นหัวข้อสันทนาการในบางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 55.7) รองลงมาได้แก่ นำมาใช้เป็นหัวข้อสันทนาการหลายครั้ง (ร้อยละ 24.3) นำมาใช้บ่อยมาก (ร้อยละ 17.9) และไม่เคยมเลย (ร้อยละ 2.1)

พฤติกรรมความบ่อยครั้งในการนำตัวอย่างในเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมาให้นักเรียนได้ทราบพบว่าครูได้มีการนำ ตัวอย่างในเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย มาให้นักเรียนทราบเป็นบางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 44.3) รองลงมาได้แก่ การนำตัวอย่างมาให้นักเรียนทราบหลายครั้ง (ร้อยละ 35.7) การนำตัวอย่างมาให้นักเรียนทราบบ่อยมาก (ร้อยละ 13.6) และไม่เคยนำตัวอย่างเรื่องนี้มาให้นักเรียนทราบเลย (ร้อยละ 6.4)

การมอบหมายงานให้กับนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครพบว่าครูมีการมอบหมายงานให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องสิ่งแวดล้อม ในชุมชนกรุงเทพมหานครเป็นบางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 55) ไม่เคยมอบหมายงานให้

นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้โดย (ร้อยละ 23.6) เคยมอบหมายหลายครั้ง (ร้อยละ 15.7) และเคยมอบหมายบ่อยมาก (ร้อยละ 5.7)

ความคิดเห็นของครูต่อนักเรียนว่ามีความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครมากน้อยเพียงใดพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่่านักเรียนเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 39.3) รองลงมา ได้แก่ คิดว่่านักเรียนมีความเข้าใจในระดับค่อนข้างมาก (ร้อยละ 31.4) นักเรียนมีความเข้าใจมาก (ร้อยละ 13.6) นักเรียนมีความเข้าใจค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 12.9) และนักเรียนมีความเข้าใจน้อย (ร้อยละ 2.8)

ความคิดเห็นของครูต่อการเสนอเนื้อหาข่าวสารทางค้ำนสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครโดยหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในการให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของเด็กนักเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่่าทำให้นักเรียนเข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 67.1) รองลงมาได้แก่ มีประโยชน์ในการทำให้นักเรียนเข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 56.4) นักเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 42.9) และไม่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 7.1)

ข้อเสนอแนะของครูในฐานะที่เป็นผู้ให้การศึกษาแก่เยาวชนที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารทางค้ำนสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด มีดังนี้ คือ

ทางค้ำนหนังสือพิมพ์รายวันนั้น หนังสือพิมพ์ควรมีการเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น มีการรณรงค์ในการรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา เพื่อผู้อ่านจะได้ตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น โดยการเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมสั้น ๆ แต่มีการเสนอติดต่อกันทุก ๆ วัน มีการเสนอภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นภาพที่สวยงามเปรียบเทียบกับภาพสิ่งแวดล้อมที่มีปัญหา มีการประกวดคำขวัญ หรือบทความเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนทั่วไป โดยเน้นใน

เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวคคัอม ควรมีภาพและคำบรรยายสั้น ๆ เกี่ยวกับล้างแวคคัอมลงหน้าหนึ่งเป็นประจำทุกวันเพื่อให้เกิดความสนใจในเรื่องล้างแวคคัอม หนังสือพิมพ์ควรเสนอข่าวของข้าราชการ หน่วยงานหรือบุคคลที่ทำประโยชน์เกี่ยวกับล้างแวคคัอมของท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็ควรเสนอข่าวการลงโทษผู้ที่กระทำให้ล้างแวคคัอมเสื่อมโทรม

สำหรับการให้การศึกษาแก่เยาวชนในเรื่องล้างแวคคัอมนั้น หนังสือพิมพ์ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการหาข่าวและนำเสนอข่าวล้างแวคคัอม ให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือเขียน บทความในเรื่องล้างแวคคัอมลงในหนังสือพิมพ์ มีการตั้งปัญหาเกี่ยวกับล้างแวคคัอมอย่างน้อยเดือนละ 1 ข้อ ให้เยาวชนเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและมีการให้รางวัล มีการคัดผู้แทนนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ เข้าสัมมนาเรื่องล้างแวคคัอม โดยมีหนังสือพิมพ์หรือสมาคมหนังสือพิมพ์เป็นผู้จัดร่วมกับหน่วยงานทางด้านล้างแวคคัอม เพื่อนำผลการสัมมนาไปเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ การเสนอเนื้อหาในเรื่องล้างแวคคัอม สำหรับผู้อ่านที่เป็นเยาวชนควรเสนอในรูปของการ์ตูน หนังสือพิมพ์ควรมีคอลัมน์ประจำเกี่ยวกับการทำงานหรือการบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวกับล้างแวคคัอมของนักเรียน หนังสือพิมพ์ควรตั้งรางวัลให้โรงเรียนที่ปรับปรุงล้างแวคคัอมของตนให้ดีเป็นประจำทุกเดือน ให้ข้อเสนอแนะและวิธีการที่จะให้นักเรียนติดต่อกับผู้มีหน้าที่โดยตรงในด้านการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาล้างแวคคัอมได้ดีที่สุด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์เนื้อหา เรื่องหนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาล้างแวคคัอมในชุมชนกรุงเทพมหานครในครั้งนี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภท มีปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางด้านล้างแวคคัอมในชุมชนกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว

(One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแปรปรวนระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ประเภท พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ประเภท มีปริมาณความถี่ (จำนวนชิ้น) ในการนำเสนอไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ในการนำเสนอ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภทมีปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นของครุมีสหสัมพันธ์กับการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวัน

โดยการศึกษาสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูในเรื่องอันดับของหนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร และอันดับประเภทของเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์เสนอ ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation) พบว่า มีความสัมพันธ์กันดังนี้ คือ

จากการจัดอันดับบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากความถี่ของการเสนอเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูพบว่า มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง (0.71) ส่วนการจัดอันดับประเภทของเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์รายวันเสนอเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูพบว่ามีความสัมพันธ์กันสูง (0.82)

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสนับสนุนสมมติฐาน คือ ความคิดเห็นของครุมีสหสัมพันธ์กับการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

การวิเคราะห์เนื้อหาในด้านนี้จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 6 ชื่อฉบับพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับมีปริมาณการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครน้อยมาก มีเพียงหนังสือพิมพ์สยามรัฐฉบับเดียวเท่านั้นที่ให้เนื้อที่ในการเสนอกินกว่า 1 % ต่อเนื้อที่ใน 1 ฉบับ คือ 1.15 % ส่วนที่เหลืออีก 5 ชื่อฉบับมีการเสนอไม่ถึง 1 % ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวันยังให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาข่าวสารทางด้านนี้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกรนำเสนอเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่จะต้องเลือกเสนอข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชนมากที่สุดขณะนั้น เช่น ข่าวการเมือง ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม เพราะมีผลต่อยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ ดังนั้นข่าวทางด้านสิ่งแวดล้อมจึงเป็นข่าวที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญเป็นอันดับรองลงไป

สำหรับปริมาณความถี่และเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารแต่ละประเภทของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับนั้น ต่างให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาในเรื่องการคมนาคมขนส่งมากที่สุด ซึ่งมีปริมาณการนำเสนอมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาการจราจรเป็นปัญหาที่ทุกคนประสบพบเห็นอยู่เป็นประจำ และกำลังเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จึงมีการนำเสนอเนื้อหาในเรื่องนี้ทางหน้าหนังสือพิมพ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ส่วนเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์นำเสนอเล็กน้อย ได้แก่ เรื่องแผ่นดินไหว ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า จากจำนวนหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ มีเพียงหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับเดียวเท่านั้นที่นำเสนอเนื้อหาในเรื่องนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาเรื่องแผ่นดินไหวเป็นเรื่องที่ประชาชนมิได้มีการประสบพบเห็นอย่างชัดเจนดังเช่น ปัญหาการคมนาคมขนส่งหรือปัญหาจราจร หนังสือพิมพ์รายวันจึงมิได้มีการนำเสนอเนื้อหาในเรื่องนี้มากนัก

ในเรื่องของแนวโน้มในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรุงเทพมหานครโดยหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ศึกษานี้พบว่า ในปี พ.ศ. 2533 หนังสือพิมพ์รายวันมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านนี้มากที่สุด สำหรับเนื้อหาในการนำเสนอเนื้อหาพบว่า ในปี พ.ศ.2532 และพ.ศ.2533 มีเนื้อหาในการเสนอมากกว่าปี พ.ศ.2531 จึงอาจกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันในปี พ.ศ.2533 มีปริมาณการนำเสนอมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายในการรณรงค์ให้ประชาชนรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่เป็นประจำ โดยมีการรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ หลายทางทำให้เกิดความตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันจะมีแนวโน้มในการเสนอเนื้อหามากขึ้นแต่เมื่อคิดเป็นค่าร้อยละต่อเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับแล้วพบว่ายังมีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับการเสนอเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาจะพบว่าหนังสือพิมพ์รายวันยังมีการนำเสนอเนื้อหาในเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานครน้อยมาก และจากผลการวิจัยที่ผ่านมาได้มีผู้ศึกษาถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมก็พบว่ามีการนำเสนอเนื้อหา เช่นกัน แต่หนังสือพิมพ์ก็ยังมีบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมมีหน้าที่เป็นผู้คอยสะท้อนภาพความเป็นไปของสังคมตามความเป็นจริงเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้ทราบ ดังนั้นปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเรื่องที่หนังสือพิมพ์ต้องให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ประเภทมีความถี่และเนื้อหาในการนำเสนอเนื้อหาในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชน
กรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและการนำเนื้อหาไปใช้ในการเรียน
การสอน

ในความคิดเห็นของครูนั้น พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีบทบาทในการเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง โดยคิดว่าหนังสือพิมพ์มีค่านิยมเสนอเนื้อหาในเรื่องนี้มากที่สุด ส่วนเรื่องหนังสือพิมพ์นำเสนอมากที่สุด ได้แก่ เรื่องการคมนาคมขนส่ง เนื้อหาที่ปรากฏนั้นอ่านเข้าใจง่าย ครูมีความต้องการให้หนังสือพิมพ์เสนอเนื้อหาในเรื่องนี้ในรูปแบบของข่าวมากที่สุด นอกจากนี้ครูได้นำเนื้อหาในเรื่องนี้มาเป็นหัวข้อสนทนา นำมาเป็นตัวอย่างให้นักเรียนทราบและมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นคว้าในเรื่องนี้เป็นบางครั้ง และคิดว่าหนังสือพิมพ์รายวันมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาสังคมในวงกว้างมากขึ้น

เปรียบเทียบผลการศึกษากการวิเคราะห์เนื้อหาทางค่านิยมในชุมชน
กรุงเทพมหานครในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยกับความคิดเห็นของครูในกรุงเทพมหานคร
เกี่ยวกับการเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์เนื้อหาและจากการศึกษาความคิดเห็นของครู พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ความคิดเห็นของครูมีสหสัมพันธ์กับการเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวัน คือ มีความสัมพันธ์กันในเรื่องการจัดอันดับบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันในการนำเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานคร โดยการใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน ได้ค่าความสัมพันธ์ ในระดับค่อนข้างสูง คือ 0.71 และในเรื่องการจัดอันดับประเภทเนื้อหาที่ครูมีความคิดเห็นว่าหนังสือพิมพ์เสนอน้อยเพียงใด กับการเสนอประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันพบว่ามีค่าความสัมพันธ์กันในระดับสูง คือ 0.82 จึงกล่าวได้ว่าระหว่างสาร(หนังสือพิมพ์) กับผู้รับสาร (ครู) มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาชีพครูนั้นเป็น

อาชีพที่ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ครูจึงมีการเปิดรับสื่อมวลชนต่าง ๆ มากโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์นั้นมีหน้าที่สำคัญที่เปรียบเสมือนเป็นครูก็คือการให้ความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องต่างๆ ที่ผู้อ่านและประชาชนทั่วไปควรทราบ ดังนั้นจึงจะพบว่าครูได้มีการนำเนื้อหาในเรื่องต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ถ่ายทอดไปยังนักเรียน เช่น นำไปบอกกล่าวแก่นักเรียน หรือให้ไปศึกษาค้นคว้าจากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ดังแบบจำลองการสื่อสารมวลชน 2 ทอด ซึ่งครูจะเป็นผู้นำความคิด (Opinion Leader) นำความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดไปยังนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการนำเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวัน และการศึกษาความคิดเห็นและการนำเนื้อหาทางค่านิยมไปใช้ในการเรียนการสอนของครูในกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะสำหรับหนังสือพิมพ์รายวัน

1. หนังสือพิมพ์รายวันควรให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวสารทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัญหาเรื่องค่านิยมเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไข แต่ประชาชนยังขาดความรู้และความเข้าใจเพียงพอ หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดีในการให้การศึกษาในเรื่องนี้และโน้มน้าวใจประชาชนให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไข

2. ในการเสนอเนื้อหาทางค่านิยมในชุมชนกรุงเทพมหานครของหนังสือพิมพ์รายวันที่ผ่านมา พบว่า มีการเสนอเนื้อหาในเรื่องการคมนาคมขนส่งหรือการจราจรมากกว่าด้านอื่น ๆ สมควรที่จะมีการปรับปรุงในการเสนอเนื้อหาในเรื่องอื่นที่มีปริมาณการนำเสนอน้อยกว่า เช่น เรื่องแผ่นดินไหว ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของกรุงเทพมหานครเช่นกัน แต่มีการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารในเรื่องนี้ให้ประชาชนทราบน้อยมาก

3. การใช้ภาษาในเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้น ควรใช้ภาษาที่ง่าย ๆ เพราะเนื้อหาบางครั้งยากแก่การเข้าใจ มีความยาวไม่เหมาะสมและมีลักษณะการนำเสนอที่ไม่น่าสนใจ ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงควรปรับปรุงการนำเสนอ โดยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เนื้อหาไม่ยาวจนเกินไปนัก มีลักษณะการนำเสนอที่เป็นที่สนใจของผู้อ่าน เช่น มีการใช้ภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจ เป็นต้น

4. ควรเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการหาข่าวและเสนอข่าวทางด้านสิ่งแวดล้อม หรือเปิดคอลัมน์สำหรับเยาวชน เช่น มีคอลัมน์การทำงานหรือการบำเพ็ญประโยชน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียน รวมทั้งให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นหรือเขียนบทความบทกลอน คำขวัญ มาลงในหนังสือพิมพ์โดยอาจมีรางวัลตอบแทนให้

5. หนังสือพิมพ์ควรจัดอบรมสัมมนาในเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานทางด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เยาวชนได้มีโอกาสเข้าสัมมนาด้วย เนื่องจากเยาวชนจัดว่าเป็นกลุ่มพลังที่จะสามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ ถ้าได้รับการปลูกฝังในเรื่องดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทั้งแหล่งข่าว ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย สื่อมวลชน คือ นักหนังสือพิมพ์ และผู้รับสาร คือ ผู้อ่าน ประกอบกับการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ เพราะจะได้ทราบถึงความคิดเห็นและความต้องการของทุก ๆ ฝ่าย เพื่อให้การเผยแพร่ข่าวสารในเรื่องนี้เข้าถึงเป้าหมายและก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ควรมีการศึกษาและการวิเคราะห์เนื้อหาในเรื่องนี้โดยเน้นเฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องการคมนาคมขนส่ง, มลพิษทางอากาศและเสียง, มลพิษทางน้ำ เป็นต้น อันจะนำมาซึ่งเนื้อหาที่มีข้อมูลลึกซึ้งและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

3. ควรมีการศึกษาผู้รับสารกลุ่มต่าง ๆ เช่น นักเรียน, นิสิต, นักศึกษา, อาจารย์ มหาวิทยาลัยหรือประชาชนทั่วไป รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลการศึกษามาเผยแพร่และนำมาแก้ไขปรับปรุงการเสนอข่าวสารในเรื่องนี้ของหนังสือพิมพ์

4. ควรวิเคราะห์เนื้อหาในเรื่องนี้จากสื่อมวลชนประเภทอื่น เช่น วารสาร, นิตยสาร วิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น โดยวิเคราะห์ในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ ความถี่ ตลอดจนคุณค่าของเนื้อหาที่นำเสนอ เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของสื่อมวลชนแต่ละประเภท อันจะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ข่าวสารที่ประชาชนควรทราบต่อไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย